Hälso- och sjukvårdsnämnden
*Hälso- och sjukvårdsförvaltningen*
*Sjukhusenheten*
Gunilla Berg

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2026-06-03

HSN 2025-0490

# Svar på skrivelse från Talla Alkurdi (S), Christine Lorne (C), Sandra Ivanovic Rubin (Mp), Jonas Lindberg (V) och Amelie Tarschys Ingre (L) om att säkra verksamheten Kulturdoula

## Ärendebeskrivning

I en skrivelse till hälso- och sjukvårdsnämnden föreslår Talla Alkurdi (S), Christine Lorne (C), Sandra Ivanovic Rubin (MP), Jonas Lindberg (V) och Amelie Tarschys Ingre (L) att säkra verksamheten kulturdoula genom att teckna ett direktavtal med Föreningen Mira för att fortsätta bedriva verksamheten kulturdoula samt att utreda hur verksamheten kan permanentas.

## Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande
Skrivelse från Talla Alkurdi (S), Christine Lorne (C), Sandra Ivanovic Rubin (Mp), Jonas Lindberg (V) och Amelie Tarschys Ingre (L)

## Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar följande:

1. Skrivelsen från Talla Alkurdi (S), Christine Lorne (C), Sandra Ivanovic Rubin (Mp), Jonas Lindberg (V) och Amelie Tarschys Ingre (L) anses besvarad.

2. Hälso- och sjukvårdsdirektören får i uppdrag att i samberedningen av uppdrag för 2028 inarbeta uppdraget kulturdoula i vårduppdrag för akutsjukhusnämnden och/eller Karolinska Universitetssjukhusets nämnd.

3. Hälso- och sjukvårdsdirektören får i uppdrag att justera akutsjukhusnämndens och/eller Karolinska Universitetssjukhusets

nämnds vårduppdrag under 2027 för att möjliggöra en successiv uppbyggnad av verksamheten

**Förvaltningens motivering till förslaget**

*Bakgrund*
I en skrivelse från Talla Alkurdi (S), Christine Lorne (C), Sandra Ivanovic Rubin (Mp), Jonas Lindberg (V) och Amelie Tarschys Ingre (L) föreslås att verksamheten kulturdoula säkras genom att teckna ett direktavtal med Föreningen Mira för att fortsätta bedriva verksamheten kulturdoula samt att utreda hur verksamheten kan permanentas. Författarna beskriver att insatser behövs för att göra förlossningsvården mer jämlik och Kulturdoula är en verksamhet som riktar sig till utrikes födda för att erbjuda särskilt stöd i samband med förlossning.

Enligt hälso- och sjukvårdslagen ska vård ska ges på lika villkor i befolkningen, samt med respekt för alla människors lika värde och för den enskilda människans värdighet. Samtidigt visar studier att kvinnor från utomeuropeiska länder som föder barn i Sverige har svårare förlossningar och mer komplikationer än svenskfödda kvinnor. De har högre grad av bristningar, perinatal död, akuta kejsarsnitt samt högre andel med övervikt och fetma vid inskrivning vid mödravården vilket i sig leder till ökad risk för komplikationer under graviditeten. Orsakerna är multifaktoriella men anses bero på kulturella skillnader och språkförbristning som leder till missförstånd och otrygghet i den svenska sjukvården. Cirka 22–25 procent av barnaföderskorna i Stockholms län har utländsk bakgrund.

En doula är en icke-medicinsk stödperson som ger praktisk och emotionell assistans till kvinnan och hennes partner i samband med barnafödande. Kulturdoulor, eller kulturtolkar som de också kallas, bidrar med ytterligare stöd att överbrygga språkliga och kulturella svårigheter genom kompetens från både ursprungslandet och svensk förlossningsvård.

I Socialstyrelsens nationella plan för graviditet, förlossning och tiden efter från 2025 (art 2025-9-9715) lyfts tre fokusområden varav det första området är ”*en säker, sammanhållen, personcentrerad, tillgänglig och jämlik vård under graviditet, förlossning och tiden efter*”.
Förlossningsvården ska vara trygg och säker för alla födande.
Socialstyrelsen lyfter fram kulturdoulor som ett bra stöd inför och under förlossningen för att förbättra förberedelse, delaktighet och trygghet hos den gravida och födande.

Socialstyrelsen definierar kulturdoula på följande sätt:

- Kulturdoula är en stödperson som ger icke-svensktalande kvinnor och familjer med flykting- eller invandrarbakgrund stöd under graviditet, förlossning och första tiden med barnet
- Kulturdoulan har kulturell och språklig kompetens från såväl ursprungslandet som från Sverige
- Kulturdoulan har kunskap om svensk förlossningsvård och erfarenhet av att ge stöd under förlossningen
- Stödet ges på det språk den födande kvinnan talar
- Kulturdoulan säkerställer att familjen tillgodogör sig vårdgivarens information och hjälper kvinnan att hamnar rätt i kontakt med vården
- Kulturdoulan fungerar som en länk mellan kvinnan och vårdpersonalen.

Projektet Kulturdoula Stockholm startade hösten 2016 under namnet Doula & kulturtolk Stockholm. I samband med detta bildades även den ideella föreningen Mira som driver projektet. Projektet har finansierats av regionens statsbidrag för kvinnohälsa och förlossningsvård.

I linje med den politiska inriktningen i skrivelsen om att säkerställa kulturdoulaverksamheten de kommande åren har förvaltningen ingått ett direktavtal med föreningen Mira. Avtalet löper från 1 januari 2026 till och med 31 december 2027 och har ett avtalsvärde på 12 miljoner kronor per år.

*Överväganden*
I syfte att svara på skrivelsen har förvaltningen utrett hur kulturdoulauppdraget permanent skulle kunna integreras i regionens vårdutbud. Utredningen har genomförts i dialog med representanter från förlossningsvården, inklusive den regionala strömgruppen för förlossning, strategisk HR på RLK samt föreningen Mira.

Det finns fyra andra regioner i Sverige som erbjuder gravida kulturdoula. Alla fyra regioner har organiserat verksamheten på olika sätt, se tabell nedan. Tre av de fyra regionerna har organiserat verksamheten i egen regi. Uppdraget till kuturdoulorna i region Stockholm är jämförbart med det i VGR, Västerbotten och Uppsala. Uppdraget i Region Jönköping skiljer sig åt genom att vara bredare och mer inriktat på generellt folkhälsoarbete.

| Region | VGR | Västerbotten | Uppsala | Jönköping |
|---|---|---|---|---|
| **Driftsform** | Ideell förening (”Tidigt föräldrastöd”)<br>IOP-avtal med ”Sjukhusen i väster” | Egen regi | Ledning i egen regi och doulor arvoderade | Egen regi för ledning och kommunikatörer. Informatörer är arvoderade. (Likt TC) |
| **Yrkestitel** | Kulturtolksdoula | Kulturdoula | Kulturdoula | Hälsokommunikatör och hälsoinformatör |
| **Anställningsform** | Tillsvidareanställning + timanställning hos den ideella föreningen | Timanställning | Arvoderade | Tillsvidareanställning + arvoderade |
| **Volym** | Ca 250 födslar/år<br>4 tillsv. anställda<br>40 doulor | Knappt 100 födslar/år<br>1 BM tillsv. anställd<br>30 doulor | Ca 110 födslar/år<br>1 BM tillsv anställd<br>15 doulor | Nystartat |
| **Uppdrag** | Stöd vid förlossning samt ett stort uppdrag att ge föräldraskapsstöd, till gravida och nyblivna föräldrar samt de med äldre barn | Arbetar mkt integrerat med BMM och BHV, kulturdoulor är med på plats på de enheterna före och efter | Arbetar bara med stöd före och efter, inte på förlossningen. Är ute på plats på BMM och BHV | Arbetar med folkhälsoarbete generellt inklusive kvinnohälsa, graviditet och förlossning |

Förvaltningen har utrett hur verksamheten kan bedrivas framåt. Utöver att bedriva verksamheten i egen-regi finns tre andra möjliga driftsformer genom upphandling.

1. Upphandla verksamheten enligt Lagen om offentlig upphandling (LOU)
2. Upphandla verksamheten enligt Lagen om valfrihetssystem (LOV)
3. Upphandla verksamheten genom att ingå ett Idéburet Offentligt Partnerskap (IOP)

Förvaltningen har analyserat de olika driftsformerna. Bedömningen är att dessa alternativ innebär begränsningar kopplade till uppdragets karaktär, såsom små volymer, nära integration med vårdprocesser och behov av flexibilitet.

Drift av verksamheten genom ett IOP avtal förutsätter det att det finns en idéburen aktör som önskar gå samman med Region Stockholm för att lösa samhällsutmaning runt en speciell verksamhet. Förvaltningen har fått indikationer om att Föreningen Mira inte kommer fortsätta sitt arbete efter år 2027.

Drift i regionens egen regi bedöms ge bäst förutsättningar att:

- integrera funktionen i vårdkedjan
- utveckla verksamheten över tid
- säkerställa långsiktig kompetens och tillgång

Förvaltningens förslag är att regionen i första hand utvecklar den kompetens som finns inom befintlig verksamhet för att kunna erbjuda anpassat stöd till kvinnor utifrån kulturell bakgrund. Det finns behov av en ytterligare analys för att avgöra hos vilken vårdgivare inom nämnderna uppdraget bör bedrivas.

Förvaltningens förslag är att i samberedningen av uppdrag för 2028 inarbeta uppdraget kulturdoula i vårduppdrag för akutsjukhusnämnden och/eller Karolinska Universitetssjukhusets nämnd samt även justera vårduppdraget under 2027 för att möjliggöra en successiv uppbyggnad av verksamheten. För att undvika ett glapp mellan befintlig och ny verksamhet är ambitionen att den nya verksamheten är i drift senast åtta månader före att avtalet löper ut den 31 december 2027.

Anders Ahlsson
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Eva Bring
Avdelningschef

**Beslutet ska skickas till**
Akten

**Beslutet ska skickas till**
Akten

Godkänd av Anders Ahlsson, 2026-06-03